

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA

CYKL KSZTAŁCENIA OD 2025/2026 DO 2028/2029

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu	PRZEDMIOT FAKULTATYWNY SPECJALISTYCZNY: Paradygmaty w naukach ekonomicznych. Wyzwania XXI wieku.			
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim			
Typ przedmiotu (obowiązkowy, fakultatywny)	obowiązkowy - fakultatywny specjalistyczny			
Rok/semestr	rok I, semestr: II			
Dyscyplina	ekonomia i finanse			
Język wykładowy	język polski/język angielski			
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	dr Lidia Kaliszczak			
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących przedmiot	dr Lidia Kaliszczak			
Wymagania wstępne	Pogłębiona wiedza z zakresu ekonomii, historii myśli ekonomicznej, ekonomicznych aspektów wyzwań XXI wieku. Znajomość języka angielskiego na poziomie B2 ESKJ, z ukierunkowaniem na słownictwo specjalistyczne, przyporządkowane dyscyplinie w której odbywa się kształcenie.			
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU				
(syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
Celem PRZEDMIOTU FAKULTATYWNEGO SPECJALISTYCZNEGO: Paradygmaty w naukach ekonomicznych. Wyzwania XXI wieku jest uzupełnienie i uporządkowanie wiedzy w zakresie ewolucji fundamentów teoretycznych nauk ekonomicznych oraz krytyczna analiza współczesnych nurtów myśli gospodarczej. Zakres przedmiotowy koncentruje się na konfrontacji paradygmatu neoklasycznego, opartego na równowadze i racjonalności z dynamicznym paradygmatem przedsiębiorczości oraz nowymi koncepcjami ekonomii heterodoksyjnej. Treści programowe obejmują analizę kluczowych przełomów naukowych oraz identyfikację funkcji paradygmatów w procesie poznawczym. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wyzwaniom XXI wieku, które charakteryzują się wysokim stopniem niepewności, złożoności i zmienności. Wymaga to odejścia od tradycyjnych, linearnych modeli rozwoju na rzecz nowych paradygmatów, które kładą nacisk na zrównoważenie, cyfryzację i inkluzywność. Przedmiot kształtuje umiejętność wielowymiarowego spojrzenia na współczesne procesy rozwojowe, promuje postawę krytyczną wobec tradycyjnych modeli, wskazując na konieczność adaptacji teorii ekonomicznych do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Zaprezentowane zostaną przykłady prowadzonych badań dotyczących uwarunkowań implikujących wybór paradygmatu do opisu funkcjonowania przedsiębiorstw i gospodarki.				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza: zna i rozumie Lp.	Wiedza: zna i rozumie, posiada wiedzę			
P8S_WG1	Objaśnia i krytycznie ocenia główne paradygmaty w naukach	P8S_WG	konwersatorium	esej

	ekonomicznych w kontekście ich założeń metodologicznych.			
P8S_WG2	Posiada rozległą wiedzę i zna najnowsze światowe osiągnięcia naukowe oraz posiada wiedzę dotyczącą współczesnych trendów rozwojowych w zakresie wyzwań XXI wieku.	P8S_WG	konwersatorium	esej
P8S_WG3	Zna, rozumie i stosuje właściwą dla dyscypliny ekonomii i dyscyplin pokrewnych terminologię w języku polskim i obcym wiodącym dla dyscypliny.	P8S_WG	konwersatorium	esej
P8S_WK1	Posiada wiedzę dotyczącą wpływu rozwoju postępu technicznego i technologii na postęp cywilizacji, w tym na odkrywanie nowych możliwości związanych z przedsiębiorczością, kreatywnością, innowacyjnością, cyfryzacją i AI.	P8S_WK	konwersatorium	esej
Umiejętności: potrafi Lp.	Umiejętności: potrafi			
P8S_UW1	W oparciu o interdyscyplinarną wiedzę z dziedziny nauk ekonomicznych potrafi identyfikować i analizować współczesne wyzwania gospodarcze (globalizacja, konkurencyjność, cyfryzacja, nierówności etc.) oraz interpretuje je przez pryzmat różnych paradygmatów teorii ekonomicznej.	P8S_UW	*konwersatorium	esej
P8S_UW2	Na podstawie dostępnych interdyscyplinarnych publikacji naukowych potrafi rozpoznać i rozwiązać problem badawczy, który może być wykorzystany do powstania nowego elementu dorobku.	P8S_UW	*konwersatorium	esej
P8S_UW3	Potrafi wykorzystać swoją interdyscyplinarną wiedzę i doświadczenie badawcze do analizowania i oceny osiągnięć naukowych, opinii eksperckich i pozostałych opracowań, formułując na tej podstawie opinię, w tym także krytyczne sądy.	P8S_UW	*konwersatorium	esej
P8S_UK6	Potrafi realizować i prezentować pracę naukową czynnie uczestniczyć w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym komunikując się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego.	P8S_UK	*konwersatorium	esej

Kompetencje społeczne: <i>jest gotów do Lp.</i>	Kompetencje społeczne: <i>jest gotów do</i>					
P8S_KK3	Jest gotów do wymiany myśli, prowadzenia merytorycznej dyskusji naukowej oraz do rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych wykorzystując posiadaną wiedzę z zakresu zgłębianej naukowo dyscypliny ekonomii.	P8S_KK	*konwersatorium	Dyskusja, obserwacja w toku zajęć		
FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW						
Semestr (nr)	Wykład	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
II	-	15 godz.	-	-	-	2
METODY DYDAKTYCZNE						
- wykład informacyjny, z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej - konwersatorium - dyskusja.						
TREŚCI PROGRAMOWE						
Konwersatorium: Merytoryczny opis treści tematycznych zajęć (1,5 godz.): Temat 1 -- Istota paradygmatu według Thomasa Kuhna; interpretacja pojęcia Temat 2 – Paradygmaty w naukach społecznych – typy, znaczenie, funkcje, zastosowanie w badaniach Temat 3 – Główne nurty ekonomii – ewolucja założeń i podejść badawczych, Paradygmat ekonomii klasycznej i neoklasycznej – analiza krytyczna. Temat 4 – Paradygmat jako determinanta metodologii projektu badawczego (Podejście ilościowe, jakościowe i mieszane) Temat 5 –Identyfikacja wyzwań rozwojowych XXI wieku Temat 6 i 7– Wybrane paradygmaty wobec wyzwań XXI wieku a) Paradygmat przedsiębiorczości (otwartych innowacji), kreatywności b)Paradygmat rozwoju zrównoważonego c) Paradygmat behawioralny (cech i wartości) d) Nowe paradygmaty zarządzania w XXI w. według P.F. Drucker’a e) Paradygmat turkusowej organizacji; Temat 8 – Prezentacja prac zaliczeniowych (eseje)						
WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)						
Warunki zaliczenia przedmiotu: - opracowanie 3 prac pisemnych w formie eseju w ramach podejmowanej problematyki na przedmiocie - aktywność, systematyczność pracy doktoranta; - aktywność podczas zajęć						
Ocena bardzo dobra: - bardzo wysoka aktywność i zaangażowanie w trakcie zajęć, - widoczna umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania konstruktywnych wniosków, - bardzo wysoka wartość merytoryczna referatu oraz artystyczna projektu wizualnego; - obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć; - aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury, rozszerzane i pogłębiane we własnym zakresie.						
Ocena plus dobra: - wysoka aktywność w trakcie zajęć; - wysoka wartość merytoryczna referatu; - obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć; -- widoczna zadowalająca umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;						

- aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena dobra:

- zadowalająca aktywność w trakcie zajęć;
- zadowalająca wartość merytoryczna referatu oraz artystyczna projektu wizualnego;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowana umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- zadowalające korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena plus dostateczna:

- umiarkowany stopień aktywności w trakcie zajęć
- relatywnie słaba wartość merytoryczna referatu;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowanie słaba umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- umiarkowane korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena dostateczna:

- mały stopień aktywności w trakcie zajęciach
- słaba wartość merytoryczna referatu;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- słaba umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- sporadyczne korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena niedostateczna:

- brak aktywności w trakcie zajęć;
- nieakceptowalna wartość merytoryczna referatu;
- brak umiejętności prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- nieobecność na ponad 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- brak korzystania z zaproponowanej literatury.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z programu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	1
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	34
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS *	2 ECTS

LITERATURA

Literatura podstawowa:	T. S. Kuhn, Structure of Scientific Revolutions, The University of Chicago Press, Chicago and London 1969. (T.S. Kuhn, Struktura Rewolucji Naukowych. Warszawa: Wydawnictwo Aletheia, 2009) R. Bartkowiak, M. Matuszewicz, Paradygmaty w naukach ekonomicznych wyzwania XXI w., Wydawnictwo: SGH 2014. A. Glapiński, Meandry historii ekonomii, Oficyna Wydawnicza SGH, 2012
------------------------	---

Literatura uzupełniająca:	Ł. Sułkowski, Paradygmaty i nurty badawcze w metodologii nauk o zarządzaniu – próba syntezy w oparciu o światową literaturę przedmiotu, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wydawnictwo UE we Wrocławiu nr 340, 2014, L. Kaliszczak, Schumpeterowska teoria przedsiębiorczości i jej współczesne implikacje. Nauki o Zarządzaniu Management Sciences, 2011, Nr 8, s. 345-355 P.F. Drucker, Zarządzanie XXI wieku – Wyzwania, MT Biznes, Warszawa 2009.
---------------------------	--

**(1 PUNKT ECTS ODPOWIADA OD 25 – 30 GODZIN CAŁKOWITEGO NAKŁADU PRACY DOKTORANTA, POTRZEBNEGO DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW)*

.....
Data i podpis prowadzącego przedmiotu

.....
Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej